

F.t.l. vedr. samkvem med Iran

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Den 4. november 1979 besatte en gruppe personer den amerikanske ambassade i Teheran, hvorunder ca. 60 amerikanske diplomater og ambassadefunktionærer blev taget som gidsler. Den daværende iranske regering forsøgte samme dag at få besættelsen bragt til ophør, hvilket mislykkedes, hvorefter regeringen demissionerede, og det såkaldte revolutionsråd konstitueredes som midlertidig regering.

Gidseltagningen medførte næsten øjeblikkelige og samstemmende protester fra det internationale samfund, herunder fra FNs sikkerhedsråd ved dets præsident. Danmark har i de forløbne næsten 6 måneder gentagne gange sammen med de øvrige EF-lande og sammen med de øvrige nordiske lande protesteret mod dette klare brud på almindeligt gældende internationale retsregler.

De pågældende retsregler indeholdes i første række i Wienerkonventionen af 18. april 1961 om diplomatiske forbindelser (jfr. bekendtgørelse nr. 107 af 11. november 1968, Lovtidende C), Wienerkonventionen af 24. april 1963 om konsulære forbindelser (jfr. bekendtgørelse nr. 83 af 11. december 1972, Lovtidende C) samt konventionen af 14. december 1973 om forebyggelse af og straf for forbrydelser mod internationalt beskyttede personer, herunder diplomatiske repræsentanter (jfr. bekendtgørelse nr. 92 af 14. oktober 1977, Lovtidende C).

Amerikas forenede Stater indbragte den 29. november 1979 gidseltagningen for Den internationale Domstol i Haag, som i en foreløbig kendelse af 15. december 1979 traf beslutning om, at gidslerne øjeblikkelig skulle frigives. Sagens realitetsbehandling er for nærværende endnu ikke afsluttet. Iran har ikke ladet sig repræsentere under retsmøderne.

FNs generalsekretær tog den 25. november 1979 initiativet til indkaldelse af FNs sikkerhedsråd til behandling af krisen mellem Iran og USA, hvortil imidlertid heller ingen repræsentant for Iran mødte frem. Sikkerhedsrådets debat førte i første om-

gang til vedtagelsen af en resolution (461/1979) af 31. december 1979, hvori den fortsatte gidseltagning beklagedes, og hvori sikkerhedsrådet tog FNs generalsekretærs forslag om at rejse til Iran til efterretning. Generalsekretærens samtaler i Iran førte dog ikke til umiddelbare og konkrete resultater.

Herefter fremlagde Amerikas forenede Stater den 10. januar 1980 i sikkerhedsrådet et resolutionsforslag om bindende sanktioner over for Iran. Sovjetunionen nedlagde den 13. januar veto mod dette forslag.

Under hensyn til igangværende diplomatisk aktivitet besluttede man fra amerikansk side den 7. februar 1980 at stille ikrafttrædelsen af færdigudarbejdede nationale retsregler i overensstemmelse med det omtalte resolutionsforslag i sikkerhedsrådet i bero.

FNs generalsekretær udnævnte den 20. februar 1980 en kommission bestående af 5 fremtrædende jurister, som efter besøg i Iran skulle aflægge beretning til generalsekretæren. Heller ikke dette initiativ bragte en afslutning på gidseltagningen.

Amerikas forenede Staters præsident besluttede herefter den 7. april 1980 at indføre nationale sanktioner mod Iran, og disse skærpedes ved foranstaltninger af 17. april. Sideløbende hermed opfordrede præsident Carter andre lande til at støtte de amerikanske bestræbelser ved lignende sanktioner.

EF-landenes udenrigsministre traf den 22. april 1980 en beslutning dels om visse øjeblikkelige begrænsede foranstaltninger, dels om videregående sanktioner over for Iran til eventuel ikrafttrædelse efter den 17.-18. maj 1980, medmindre der i mellemtiden skulle foreligge afgørende fremskridt i retning af gidslernes frigivelse. De sanktioner, der i givet fald kan blive tale om, ligger inden for rammerne af de i det førnævnte forslag til sikkerhedsrådsresolution nævnte. Det pågældende afsnit i resolutionsforslagets operative paragraf 2. og 3. lyder i oversættelse til dansk: